

# Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna  
APARE SĂPTĂMÂNAL



## VASILE GOLDIȘ

(1862—1934)

Cu Vasile Goldiș a trecut la cele eterne o figură uimitor de complexă și de bogat înzestrată, o personalitate de primul rang în istoria mai nouă a Ardealului, un focar din care s'au răspândit raze de lumină și de îndemn la faptă nobilă în toate ramurile vieții românești.

În trecutul oprimat, animator neîntrecut al conștiinței naționale, îndrumător și organizator al instituțiilor de rezistență și de înviore a puterilor românești, la 1 Decembrie 1918 a fost inspiratul purtător de cuvânt al românimii care sfărâma lanțurile robiei milenare și alerga în brațele mamei mult iubite. A fost, cum spune dl. Octavian Goga «codificatorul voinții populare» în momentul cel mai mare din istoria neamului nostru. Discursul lui de atunci, cu largă-i respirație, cu clasică-i armonie, cu festiva-i desfășurare de adevăruri, formulate sintetic, ca pentru eternitate, e făcut să rămână în antologia marilor discursuri la rând cu ale celebrilor oratori ai anticității.

După săvârșirea unirii Vasile Goldiș și-a ales iarăși postul cel mai important în opera de înălțare a neamului spre culmile desăvârșirii spirituale. Ca președinte al «Astrei» a mobilizat toate energiile intelectualității ardelenice în slujba ridicării culturale și economice a satelor.

Dar noi vrem să spunem cu deosebire un cuvânt despre Vasile Goldiș ca fiu devotat al bisericii ortodoxe. În acest raport marele dispărut a fost modelul perfect al mireanului ardelean înduhovnicit în alipirea lui la biserică pe care n'o aprecia numai la adunările festive, ci o cerceta continuu pentru a-și afla în sfintele ei taine și în puterea ei dumnezească mângâiere și întărire sufletească. A fost unul din rarii mireni cari înțeleg biserică nu numai ca factor de conservare a naționalității, ci și sub raportul ei esențial: ca tezaur al darurilor dumnezeiești pentru fericirea sufletului. Iată ce spunea în primul congres al preoțimii ardelenice, în 1919: «Biserica ortodoxă română... ușurată de sarcina apăsării naționale, să revină integral la chemarea ei impusă prin Mântuitorul, de-a sădi și înrădăcina în suflete lumina cunoștinței de Dumnezeu, singurul izvor de adevărată fericire omenească. Preotul român din luptător naționalist va trebui să devină apostol al credinței, pildă strălucitoare a jertfei de sine pentru fericirea altora, cu sufletul veșnic animat de chipul blând fără de seamă și înseninat de durerea iubitoare a Mântuitorului Isus. Împărăția adevărată a bisericii este sufletul cu adân-

cimile lui fără sfârșit... În chipul acesta biserica noastră strămoșească, din apărătoarea existenței naționale a poporului românesc, se va face ziditoarea mării acestui popor, care numai întemeindu-se pe principiile creștine va putea să aducă tributul civilizației umane în plină măsură a nobililor sale aptitudini... Biserica ortodoxă română primește azi asupra sa sarcina grea, dar înălțătoare, de a regenera și desăvârși națiunea română prin credință».

Vasile Goldiș vorbea ca un preot deplin conștient de esențialul misiunii lui. Și aceasta în 1919, când încă pentru mulți preoți nu se putuse limpezi destul de clar noul accent din acțiunea lor în mijlocul societății românești. Vorbea ca un om familiarizat, desigur prin meditație, lectură și justă informație, cu realitățile vieții spirituale.

Iar menirea aceasta, spunea în aceeași cuvântare Vasile Goldiș, și-o va putea împlini biserică «numai păstrându-și autonomia ei desăvârșită... Prin jertfa ei proprie biserică trebuie să devină absolut liberă de orice putere lumească». Și încheia adresându-se preoților: «Păziți libertatea autonomă a bisericii noastre strămoșești și slujiți lui Hristos!».

Din convingerea lui că numai prin biserică se pot întări puterile neamului, a izvorât și dărza apărare a școlilor confesionale. Unuia care îi riposta în parlament că școala confesională e moartă, Vasile Goldiș i-a răspuns: «Atunci eu plâng după acest mare mort». Iar fraților din vechiul regat cari nu înțelegeau importanța școlii confesionale, li-a strigat: «Întoarceți-vă la Hristos!».

Vasile Goldiș vedea cu durere destrămarea morală ce-o aduce asupra neamului o școală și în general o viață publică fără Hristos.

Vasile Goldiș, personalitate impunătoare în cercurile conducătoare ale vieții românești, răstrângea asupra ortodoxismului ardelean și asupra bisericii ortodoxe un neasămănat de mare prestigiu. Era o mândrie a noastră.

Dumnezeu să-l odihnească în corpurile dreptilor, iar pilda lui să orienteze și să fecundeze strădaniile altora mai tineri, spre binele bisericii și al neamului românesc! —

**Note biografice.** — Vasile Goldiș e născut la 25 Noembrie 1862 în Seleuș,

lângă Crișul Alb, județul Arad. Tatăl său, preot acolo, moare în vârstă de 93 de ani, în 1917. Școala primară a urmat-o în Ineu, Pănad și în Arad. În 1873 a intrat în liceul de stat din Arad care avea și o catedră de limba română, ocupată mai întâi de Iosif Goldiș, ales mai târziu episcop al Aradului. A terminat liceul în 1881. Primul an a continuat la Budapesta, apoi al 2-3-lea la Viena, și al patrulea iarăși la Budapesta, facultatea de litere, alegându-și ca studii: istoria universală și limba latină. În urma stăruințelor episcopului Popazu, a ocupat o catedră la Institutul pedagogic (școala

normală) din Caransebeș. După moartea lui Popazu, Eforia școalelor din Brașov rugându-l printr-o adresă să plece la Brașov, a părăsit Caransebeșul și s'a angajat la catedra de istorie și limba latină dela liceul «Andrei Șaguna» din Brașov, catedră devenită vacantă după moartea fostului profesor al liceului, Nicolae Pop. În Brașov a stat 12 ani. Unchiul său, Iosif Goldiș, fiind ales în 1900 episcop al diecezei Aradului, amicii politici ai lui Goldiș au insistat să vină la Arad și să primească postul de secretar consistorial, ceea ce a și făcut. Goldiș împreună cu Rusu Șirianu a dat o nouă dezvoltare Tribunei Poporului ce apăruse la început în Orăștie și apoi i-au schimbat titlul în Tribuna (după ce în 1897 dispăruse Tribuna dela Sibiu). Tribuna avea colaboratori dintre scriitorii cei mai de seamă, între cari R. Ciorogariu, Oct. Goga, I. Lupaș ș. a. Comitetul național a înființat în 1910 Românul, iar Tribuna a fuzionat cu el, în 12 Martie 1912. A fost deputat și în parlamentul ungar, până la prăbușirea monarhiei. La 10 Martie 1916 Românul a fost suspendat de contele Tisa și n'a mai reapărut decât după revoluția din 1918. Ca director al Românului a desfășurat o activitate prodigioasă.

Gazeta, binevăzută de Vasile Goldiș, — spune unul dintre biografii săi, — trebuia să fie plină de viață, neconținut pri-

menită cu articole și folietoane din afară, înviorată de prospețimea colaborărilor, bogate în idei și stil curgător. De aceea era mare numărul colaboratorilor externi plătiți cu leafă lunară sau cu articolul.

„Ii făcea mare plăcere, când un maestru al scrisului sublinia vre-un articol isbutit de al dsale. În culmea fericirii a fost când odată Carageale l-a felicitat pentru un articol de polemică atât de desăvârșit în cât l-ar fi iscalit însuș maestrul.

„O atențiune deosebită dădea tinerilor cari se remarcă pe tărâmul gândirii filosofice. Incuraja pe Lucian Blaga. Aducea în redacție pe bucovineanul Ioan Grămadă.

„O perlă a eseurilor sale scânteietoare este colonița din fruntea «Românului» prilejuită de tragica moarte a zburătorului Aurel Vlaicu. Se termina astfel: «Vlaicule dragă, învie!».

În vremea care a precedat unirea națională dela Alba-Iulia, Vasile Goldiș a fost unul dintre fruntașii cei mai de seamă ai mișcării. El a redactat rezoluția votată în celebra adunare, și a făcut apoi parte din delegația trimisă dela Alba-Iulia la București, să prezinte Regelui Ferdinand I rezoluția unirii Ardealului cu vechea Românie.

În Consiliul dirigent, V. Goldiș a fost ales în 2 Decembrie 1918 vicepreședinte, (alături de Dr. A. Vlad, Al. Vaida și Șt. Ciceo Pop). În același consiliu a primit resortul de șef al cultelor și instrucției publice.

La 1919 e numit ministru de stat în guvernul Brătianu.

În guvernul Averescu, la 1926, a luat departamentul cultelor.

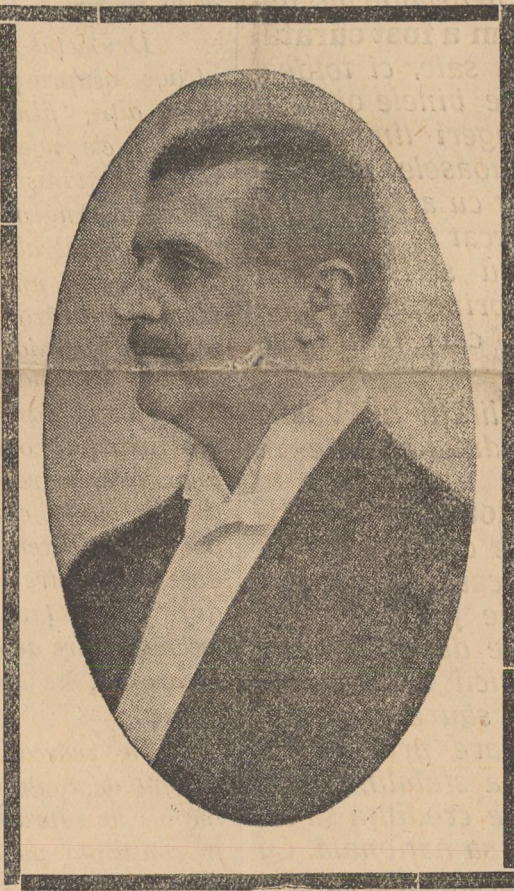
După unirea națională a fost ales președinte al Asociațiunii culturale «Astra», pe care a condus-o până acum sunt doi ani, când din motive de sănătate s'a retras din fruntea ei.

În ultimul timp făcea parte din partidul național-agrar al dlui O. Goga.

Guvernul actual, făcându-se interpretul sentimentului țării, a hotărât să facă lui Vasile Goldiș, marelui luptător național, funeralii naționale.

Senatul și camera deputaților, în ședințele din 10 Februar d. a., au adus călduroase omagii, celuice și-a închinat viața întreagă culturii naționale, școlii și bisericii, în luptă necurmată întru realizarea idealului românimii de pretutindeni: unirea și întregirea neamului.

În ziua înmormântării marelui defunct, la toate școalele din țară, în ultima oră din clasă, în dimineața acestei zile, profesorii au făcut elogiul celui dispărut, relevând că Vasile Goldiș a fost autorul *declarației*, citite în parlamentul din Budapesta de Al. Vaida-Voevod prin care românii se deslipeau de monarhia austro-ungară, și al *textului actului unirii* dela Alba-Iulia din 1 Decembrie 1918.





## Inmormântarea lui V. Goldiș la Arad

Din toate părțile țării s'au adunat cu mii de oameni, intelectuali și țărani, sosiți cu trenuri speciale, spre a fi de față la înmormântarea lui Vasile Goldiș în ziua de 12 Februar 1934.

Piețele și bulevardele Aradului, pe unde a trecut cortejul funebru, au fost tixite de numărul uriaș al mulțimii.

Slujba religioasă s'a săvârșit, la ora 10 dimineața, în palatul cultural, unde era depus corpul defunctului.

A slujit I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, înconjurat de P. S. Sa Episcopul Grigorie al Aradului, de Arhiepiscopul Andrei Crișanul, Arhimandritul Suciu, Policarp și de un sobor de preoți din partea locului.

Corurile „Armonia” și „Doina Crișanei” au dat răspunsurile.

După slujba religioasă, a luat primul cuvânt I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, spunând, lângă sicriul lui Vasile Goldiș, următoarele:

Un pelerin, obosit de împlinirea datoriei sale pe acest pământ, pleacă astăzi din mijlocul nostru spre locașul odihnei de veci. Noi ne-am adunat aci în jurul sicriului său, pentru ca copleșiți de durerea despărțirii, să ne arătăm simțemintele de profundă recunoștință și de înaltă admirație, a noastră și a întregului nostru popor, pentru tot binele ce ni l-a făcut în viața sa.

Căci o viață, cum a fost a lui Vasile Goldiș, care s'a revărsat în fapte de lumină și în faceri de bine pentru un popor întreg, ni se dă să o prețuim ca un dar dela Dumnezeu și ca pe o pildă vrednică de urmat din generație în generație.

Deodată cu Vasile Goldiș pleacă dintre noi un mare martor al unor vremuri mari, — al unor vremuri mari prin suferințele și luptele lor, în vântejul cărora el a stat ca un conducător fără ovăire, — al unor vremuri mari prin biruința definitivă în care a crezut și pe care atunci când s'a înfățișat în toată măreția ei, cu glas de arhanghel a vestit-o lumii, în memorabila adunare dela 1 Decembrie 1918 din Alba-Iulia.

Prin toate fibrele ființei sale Vasile Goldiș a fost legat de aspirațiile neamului românesc, cărora le-a închinat cele mai avântate gânduri, cele mai curate simțeminte și toată truda vieții sale. Cu deosebire însă trei au fost lucrurile în care și-a pus în lucrare talentul primit dela Dumnezeu: acela al culturii naționale, acela al luptei politice pentru libertate și, după dobândirea acesteia, pentru consolidarea statului românesc, în sfârșit acela al sfintei noastre biserici strămoșești.

Vasile Goldiș a fost un intelectual de marcă; nu un savant care s'ar fi oprit la migăloase cercetări de amănunte, ci un bărbat stăpân pe o largă și temeinică cultură, câștigată printr-o cugetare clară și ordonată, printr-o simțire nobilă, prin lecturi și studii urmate cu sârguința omului veșnic preocupat de probleme... Toate acestea l-au ajutat să dobândească acea orientare sigură de care are neapărată nevoie un conducător, în mijlocul curentelor vremii sale. Ca profesor la școala normală a eparhiei Caransebeșului și la liceul bisericii noastre din Brașov și-a arătat însușirile sale de iscusit părinte educator al tineretului, pe care l-a îndrumat pe drumul pe atunci atât de spinos al iubirii de limba și de cultura națională. Prin cultură la libertate și biruință — acesta era crezul său, pe care l-a mărturisit cu vorba și cu fapta în toată viața. Astfel la câțiva ani după unire primește misiunea de

a prezida vechea noastră societate culturală „Astra”, și dela acest loc onorific care a fost ilustrat prin personalități proeminente începând cu nemuritorul mitropolit Andrei Șaguna, pornește în apostolat și cutreeră pământul Ardealului, Bănățului, Crișanei și Maramureșului pentru a organiza opera culturală în cadrele „Astrei”. Nu vom uita acel impunător congres cultural din Sibiu chemat să precizeze înțelepciunea națională între noile împrejurări de viață și să găsească mijloacele pentru difuzarea ei în păturile largi ale poporului. Președintele și animatorul lui credea în valoarea culturii naționale care înfrățește și înalță, împacă și încheagă într-o organică unitate a sufletelor pe fiii aceluiaș popor.

În pieptul lui bărbătesc bătea o caldă inimă românească care l-a împins de timpuriu în apriga luptă de desrobire națională. Las în seama altora să evidențieze rolul important al lui Vasile Goldiș în domeniul politicii naționale înainte de unire, apoi pentru pregătirea și realizarea ei, precum și de atunci încoace în cadrele statului român întregit. Eu mă mărginesc să remarc desăvârșita lui identificare, între orice împrejurări, cu interesele mari ale neamului și cu drepturile lui. Iubirea lui de neam a fost curată, căci nu căuta ale sale, ci totdeauna avea în vedere binele oștesc. Călăuzit de convingeri limpezite, el disprețuia tumultuoasele maniere ale demagogiei, dar cu atât mai impetuos și neînduplecat se știa întreține cu vorba, cu scrisul și cu jertfa lui, pentru principiile naționale și creștinești, care l'au însuflețit.

Taina personalității lui Vasile Goldiș și a atitudinilor sale în viața publică este a se căuta în credința sa religioasă pe care cu o gingașă discreție o manifesta ca nota dominantă a caracterului său. Născut din familie preoțească și crescut în tradițiile de evlavie ale poporului și bisericii sale, el colaborase în sufletul său acea sintetică armonie pe care printr-o seculară experiență a stabilit-o neamul românesc între credința sa religioasă și cultura sa națională. Cu încredere privea desfășurarea evenimentelor istoriei, fiindcă credea într-o ordine morală a lucrurilor și din această credință și-a scos robustul său optimism care nici în mijlocul celor mai mari piedeci și greutăți nu se îndoia de triumful final al binelui și al dreptății.

Ca orice caracter dintr-o bucată, râvnitor de a-și aduce viața în consonanță cu credința, Vasile Goldiș era un credincios practicant. Nu voi uita fața senină și luminată de-o profundă bucurie duhovnicească, cu care m'a intiminat într-o zi în capitala țării, venind la braț cu scumpa lui soție și zicându-mi: „Venim de la biserică, unde am primit sfânta împărtașanie”. Pe lângă îngrijirea plină de gingașie a devotatei sale soții, credința și nădejdea creștinească i-au fost razimul neînșelător și mângâierea în mijlocul suferințelor trupesti pe cari le-a îndurat în anii din urmă. Ca dovadă citesc din ultima scrisoare ce mi-a trimis-o, aceste creștinești cuvinte: „Știrea despre reconfortarea mea, în ce privește sănătatea, este departe de realitate și s'a putut răspândi prin faptul, că pe cei ce mă onorează cu vizitele lor, îmi dau silința să-i primesc cu seninătate și fără tăn-

giri personale, cari ar putea să-i mângâie și astfel binevoitorii mei pleacă dela mine crezându-mă pe calea însănătoșirii. Adevărul este însă, că boala mea nu se poate vindeca. O știu prea bine, dar mângâierea mea este Domnul și aștept cu creștinească resemnare sfârșitul care nu mai poate întârzia mult”.

Sfârșitul a sosit. Dar el este începutul vieții netrecătoare de dincolo de mormânt.

Trupul lui îl vom acoperi cu țărâna țării sale pe care atât de mult a iubit-o, dar amintirea lui va rămâne neuitată și sufletul lui mare se va înfățișa înaintea dreptului Judecător ca o slugă bună și credincioasă, care intră întru bucuria Domnului său. Amin.

Urmează cuvântarea episcopului Grigorie al Aradului, care constată că galeria oamenilor mari se despopulează repede, Vasile Goldiș fiind al treilea mare român, plecat dintre noi în iarna aceasta.

DL profesor I. Lupăș vorbește în numele Academiei Române și face o comparație între cuvântarea lui Bănuț la 1848 și a lui Goldiș la 1918. Felul cum Vasile Goldiș a știut să se sacrifice pentru țară — spune dsa — trebuie să fie un îndemn pentru generațiile viitoare.

Cuvântarea dlui Octavian Goga este următoarea:

Cad pe rând brazii din pădurea Ardealului. Cei cari au străjuit pe culmi, se pleacă spre pământ unul câte unul, despicăți de fulger, frânți de vijelie.

Vasile Goldiș a căzut și el, lăsând golul în urmă.

Drumeful care ne pătrânse astăzi, atrage asupra-și o durere mai adâncă decât alții, fiindcă adânc era rostul lui în suferințele noastre. Goldiș n'a fost în istoria românismului din vechia Ungarie ceea ce bunăvoința eufemistă chema, de obicei, o venerabilă figură reprezentativă. Nu pierdem unul din acei fruntași provinciali, al căror nume se rostea la praznicele de-odinioară, și al căror cuvânt ascultat cu evlavie pe vremuri și-a prelungec ecoul până în zilele noastre. Goldiș e o apariție complexă, dincolo de raza unor interese regionale, unul din cei puțini în mână cărora s'a concentrat pentru câteva decenii soarta unui neam. Se duce azi dintre noi un ursitor de gânduri pentru țară, un chinuit al problemelor noastre de existență, un luptător de fiecare zi, se duce unul din părinții patriei.

În zădărnicea veacului trecut instinctul de conservare al românismului a împins la suprafață principiul național în conștiința publică. Desfăcut din zgura veacurilor sângele românesc a început să palpăte fierbinte și străvechea noastră diferențiere de rasă s'a transformat într-o religie care cerea o credință activă și un devotament de fiecare clipă. Ca un fluid miraculos a trecut din om în om acest impuls al desrobirii cucerind toate inimile. Și nervii, și întreg aparatul de simțire al unui colț de umanitate a fost prins într-un vârtej amețitor de strălucită viziune a măririlor viitoare. Ca venind de departe din ascunzișurile vremii s'au deslănțuit puteri nebănuite care au cerut cuvânt. Vasile Goldiș a fost una din aceste forțe elementare prin care poporul nostru își afirma dreptatea lui. Dela început, de-acolo din satul Cermei, unde tatăl lui îl învățase sfintele cetanii cu rezonanța lor seculară, el și-a simțit predestinarea vieții. De atunci și până alaltăieri când ochii negri murași în melancolie și-au frânt lumina. Vasile Goldiș a fost un buciurnat: devotatul ideii. Un suflet care a urmat aceeaș flăcără, acelaș cântec pe mii de game, aceeaș lozincă în nenumărate formule: libertatea națională.

Cine-ar putea desluși acum la poalele sicriului deschis taine și popasuri de ale unui călător care aproape trei sferturi de veac a năzuit necontenit spre aceeaș fantă? Istoriograf, de mână, cercetător fină vremilor, cântărit de lucruri și oameni cu o cumpănă dreaptă, va fixa această personalitate care pe de-asupra

micilor retori presumptuoși își ducea lupta conștientă, având legitimarea unui crez și consfințirea unei doctrine. Goldiș era un intelectual de esență pură cu vaste orizonturi, resimțind otrava frumosului și urmărind-o pretutindeni. Descifrat an cu an în strădaniile lui, el salvează pe seama posterității profilul luminos al unei cerebrități pline de întrebări, într-o vreme și într-o societate în care micile revendicări materialiste au fost la ordinea zilei... Dar cine-ar îndrăzni să atingă astăzi în treacăt măcar frământarea multiplă a unei vieți care s'a risipit pe atâtea căi căutând norocul de aproapele. Pe noi ne supune acum fâlțuirea morții, și mintea, ca o pasăre răzleață, zboară răscolind amintirile, din depărtări ne răsar vorbe și fapte, planuri și evenimente, visuri și biruințe... frânturi dintr-un caleidoscop viu și colorat în care acest Vasile Goldiș a pus la contribuție suflet și talent, voință, curaj și credință... multă credință...

Mă văd acum treizeci și trei de ani în colțul meu de bancă la liceul din Brașov. Era atmosfera de tinerețe înfrigurată, era tensiune de nervi și revolta care svâcnea la tample. Adunați din toate părțile, acest mănunchi de băieți eram un tablou sufleteș real al românismului oropsit. Un singur profesor puneă armonie în cugetele noastre chinute și ne strângea laolaltă pe aceeaș platformă de abstracțiune fecundă: era Goldiș. La ora de istorie, trecutul se închea lîmpe de din verbul lui într'aripă, se făurea o conștiință, se prepara o solidaritate de luptă. Bărbat de patruzeci de ani, voinic și frumos, cu o liniște mândră în atitudine, cu resfrângeri de patimă în ochii catin-felați, el ne învia lumea greco-romană, desgrota figuri din mitologie, ne scanda versuri latinești. Interpretările din Horatius, cine-ar putea să le uite? În lumina de vară care cădea pe albul pereților, stăruia o lenă blândă, cuvintele curgeau potolite, chipuri fugare din panteismul elin treceau peste creșterile noastre, în vreme ce dascălul, ca un vrăjitor plin de farmece ne ducea de mână sub cerul molatic al golfului dela Sorrento... Se desfăceau atâtea imagini, plutea atât mister împrejur, era o resemnare blândă în pupilele ațintite departe... Filozofia lui Epicur își picura în suferințele noastre pacea senină, când buzele magistrului rosteau încet și ritmic versul înșelător: Dulce ridentem Lalagen amabo, dulce loquentem...

Vasile Goldiș, mare meșter al cuvântului, îmbibat de cultură clasică, scriitor plin de neastâmpăr și de nuanțe, îndrăzneț răscolitor de mase, temperament viitoros și pasionat, bun să conducă o țară, să stărnească o revoluție sau să croiască legi pentru a viață nouă, a trebuit să se retragă frumusețea într-o chilie de secretar la Consistoriul din Arad, ca să-și poată depăna de-acolo lipsurile unui trai dela o zi la alta. Cine a adâncit cât de cât rolul tiranic pe care-l are societatea în mănuierea energiilor, determinismul fatal al împrejurărilor în plămădirea destinului nostru, își va da seama, de sigur, cum au trebuit să-l doară obezile pe acest Prometeu înlănțuit...

Și cu toate acestea, de-acolo din umbra modestei așezări bisericesti, el trei zeci de ani și-a cheltuit puterile de diriguitor spiritual într-o revărsare amplă și metodică. Toate ramificațiile noastre de viață l-au interesat și-au fost investite cu pecetea lui. De-acolo plecară la „Tribuna” articolele zguduitoare, cu tonul lor biblic, cu limbajul cronicăresc, alintate de duioșie câteodată, semănând neagră răzvrătire totdeauna. La universitatea din Budapesta în camerele sărăcicioase ale lui «Petru Maior» ne-adunam și le ceteam ca pe un îndreptar al gândului românesc de baștină. Cine-ar putea să-mi smulgă din memorie pagina de lumină cu care fostul meu profesor mi-a primit cea dintâi carte de versuri rebele menite să strige strangularea unui neam? Neuitate zile de visare romantică, ele luminează de departe ca niște izbucniri de lavă aprinsă din clocoțul redemptării



noastre... Aşa s'a s'bătut înainte Goldiş, la gazetă şi la adunări de popor, la cărţile lui de istorie sau în parlamentul unguresc, slujind neconţinut aceeaşi religie. Comitetul naţional de pe vremuri aştepta totdeauna ca ultim cuvânt judecata lui chibzuită care venea ca o sentinţă unanim acceptată, n'a fost deci decât conştiinţa logică a unei îndelungi orânduiri din trecut faptul că la adunarea dela Alba-Iulia, când cătuşele s'au frânt, codificatorul voinţei populare a fost profesorul de istorie care la Braşov aprindea flacăra în candela noastră de adolescenţi...

Ce fior trebuie să-i fi străbătut sufletul venind de departe din întunecimea vremilor în ceasul când trecea munţii, ducând cu el Regelui Ferdinand hotărârea poporului de a se uni cu Ţara. Numai aleşii lui Dumnezeu pot trăi asemenea clipe, cari se întâmplă odată în viaţa unui neam. Goldiş a înţeles pe deplin înfricoşata măreţie a actului. În conştiinţa lui de cărturar ca la lumina unui fulger trecându-i pe dinaintea toată truda bimilenară pentru înfăptuirea ideii, s'a cutremurat şi tot restul zilelor lui a rămas covârşit de mistica Unirii. Acest sentiment l-a ridicat sus de-asupra contingenţelor politice trecătoare, la un nivel de apreciere de unde nu mai vorbeau patimele mărunte, ci răspunderea mare pentru existenţa ţării. Subt acest unghi de judecată trebuie să privim toată activitatea lui postbelică. Fie că se lăsa chemat de noi perspective de configuraţie politică, fie că se rostea ca preşedinte al «Astrei», ca ministru ori ca gazetar, el vedea focul de pe culme şi se orienta după chemarea lui. Această elevaţie de concepţie care, fireşte, pune o distanţă între el şi zgomotul cotidian al nevoilor curente, nu l-a împiedicat de satisfacţiile demagogiei, dar în schimb elita simţirii româneşti a subliniat totdeauna cu mult interes cuvântul acestei maturităţi de gândire adaptată neîntrerupt la formulele civilizaţiei moderne. Crezând în altarul la care se închina el, s'a cheltuit fără răgaz înainte, plimbând sub privirile noastre pline de admiraţie aceeaşi demnitate calmă a bărbăţiei împlinite înviorată adesea de vii avânturi tinereşti. Cu deosebire de adunările de ţărani, în faţa rezervorului de sevă populară, în care găsea el toată justificarea raţiunii noastre de-a fi, Goldiş se lăsa răpît de-o oratorie pasionată şi vehementă menită să-i dea ataşamentul frenetic al masselor.

Până într-o zi, când totul s'a sfârşit. L-a ţintuit pe loc boala neiertătoare. O stingere înceată şi sigură a început să-l răpuie. Trei ani i s'au măcinat zi cu zi puterile subt îngrijirile de-un devotament supraomnesc ale unei soţii care a înţeles totdeauna că îndeplineşte o misiune. A fost un chin îndelung şi greu, o prăbuşire lentă, urmărită neconţinut de el cu lampa raţiunii. L-am văzut de multeori în acest răstimp, păstrase încă urmele sănătăţii lui falnice de odinioară şi firea delicată de artist îl îngrozea la gândul morţii. O umbră de protestare i se ivea pe frunte, durerile fizice îl copleşeau şi noaptea o aştepta cu prevestiri negre... «Cantu galli incipit morbus», îmi spunea cu zâmbetul obosit... Dar şi în această cumplită destrămare fizică, Goldiş urmărea zi cu zi procesul marelui tot, se înşenina de bucuriile obşteşti, stigmatiza păcate, ocrotea începători şi proteguia plângeri. Mai apăreau încă articole de ale lui, convorbiri la gazetă, străbătute toate de acelaş duh iniţial al naţionalismului constructiv. La ultimele alegeri a primit să fie candidat pe lista partidului naţional-agrar. Era o înfrăţire de credinţă între profesor şi elev, care nefiind nici odată ştirbită ne strânsese tot mai aproape în zilele grele ale anilor din urmă... «Merg cu tine şi cu ideea naţională», aşa-mi scria acum câteva luni...

Astăzi se duce dintre noi înfăşurat în cînte şi sărăcie pe drumul de veci...

Vasile Goldiş, du cu tine mângăierea că Ţara va urma îndemnurile Tale, căci Ţara vrea să trăiască, iar ziua de mâine, prietenă tuturor profesilor, va vedea

în Tine un braţ întins spre culme şi spre eternitate...

În numele guvernului a vorbit dl ministru Alex. Lapedatu. Au cuvântat după acestea dnii: Dr. Gh. Preda, ca reprezentant al Asociaţiunii «Astra», profesorul universitar din Cluj V. Stanciu în numele universităţii şi al FOR-ului, Ascaniu Crişan în numele profesorilor, ş. a.

După terminarea cuvântărilor, sicriul cu rămăşiţele pământeşti ale lui Vasile Goldiş a fost scos din Palatul cultural şi aşezat pe un afet de tun.

Cortegiul era format din: un detaşament de gardieni publici, purtătorul crucii, carele cu coroane, corurile, olîterii cu decoraţii, afetul de tun cu sicriul, familia, reprezentantul Suveranului, al guvernului, parlamentarii, autorităţile civile şi militare. Şcoalele au fost înşirate dealungul bulev. Regina Maria, iar corurile şi fanfarele au cântat la colţurile de stradă, pe unde a trecut cortegiul.

Înmormântarea s'a făcut la cimitirul Eternitatea.

## O scrisoare a lui Vasile Goldiş din timpul din urmă

Înalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Nicolae a binevoit, la rugarea noastră, să ne dea să publicăm o scrisoare pe care i-a adresat-o în timpul din urmă regretatul Vasile Goldiş, ca mulţumită pentru o serie de cărţi pe care I. P. S. Sa i le trimisese.

Deşi îşi aşteaptă sfârşitul dispoziţia lui Vasile Goldiş, aşa cum transpiră din scrisoare, e de-o seninătate creştinească obţinută prin încrederea puternică în Domnul. Un pasagi se referă la ajutorul pe care ca ministru al cultelor îl dăduse pentru tipărirea scrierii: «Tinărul, Ţie-ţi zic, scoală-te» şi pentru care I. P. S. Sa îi mulţumeşte. Un altul se referă la vizita pe care I. P. S. Sa anunţase că i-o va face cu ocazia instalării episcopului de Caransebeş. Regretatul n'a mai apucat însă acest moment, de care se bucura cu anticipare.

Arad, 1 Noemvrie 1933

Înalt Preasfinţite Părinte,

Mulţumesc din tot sufletul pentru cinstea şi bucuria ce mi-ai făcut trimiţându-mi frumoasele şi interesante broşuri: «Ortodoxia în mijlocul frământărilor de azi», «Tinărul, Ţie-ţi zic, scoală-te!», «Schitul cu ploi» de Al. Lascarou-Moldovanu, şi «Ortodoxia» de Sergiu Bulgakoff în traducerea lui Nicolae Grosu. Voiu ceti cu multă plăcere aceste cărţi verificându-se valoarea lor chiar prin interesarea I. P. S. Voastre pentru ele şi mai vărtos broşurica cu orientările programatice pentru «Frăţia Ortodoxă Română», ieşită din condeiul măşter al I. P. S. Voastre. Imi prilejeşte multă satisfacţie faptul, că am putut contribui şi eu prin acordarea bucurioasă a unui modest ajutor la editarea gândurilor frumoase ale mult iubitului şi mult regretatului meu amic şi fost coleg la liceul român din Braşov, care a fost Dionisie Făgărăşanu, pilda cîstei, a credinţei şi a celor mai nobile îndemnuri spre bine şi corectitudine în viaţă.

Mulţumesc în deosebi pentru părinteasca interesare ce mi-o arătaţi şi pentru mângăierea sufletească ce mi-o pregătiţi înălţînd spre cel Atofiitorul rugăciunile I. P. S. Voastre spre alinarea suferinţelor mele trupeşti, cât şi pentru măgulitoare cuvinte de apăsare a personalităţii mele, cari — fără îndoială — sunt isvorâte mai mult din sentimentele prieteneşti ale I. P. S. Voastre pentru mine, decât din realitate, fiindcă în viaţa mea suficient de lungă am făptuit prea puţin pentru binele obştcesc, în orice caz mult mai puţin de cât ar fi fost dorinţa mea. Sunt convins că alături şi sub lumina pilduitoare a I. P. S. Voastre generaţia de azi şi cea viitoare va şti să dea mult mai roditoare îndrumare energicilor de viaţă ale neamului nostru, de cum am putut-o efului noi, cari în curând vom trece din lumea aceasta.

Ştirea despre reconfortarea mea în ce priveşte sănătatea este departe de

realitate şi s'a putut răspândi prin faptul, că pe cei ce mă onorează cu vizitele lor, îmi dau silinţă să-i primesc cu seninătate şi fără tănguirii personale, cari ar putea să-i mănhească şi astfel binevoitorii mei pleacă dela mine crezându-mă pe calea însănătoşirii. Adevărul este însă, că boala mea nu se poate vindeca. O ştiu prea bine, dar mângăierea mea este Domnul şi aştept cu creştinească resemnare sfârşitul care nu mai poate întârzia mult.

Este pentru mine o mare mângăiere gândul că poate voi fi fericit să Vă pot săruta sfînta dreaptă aci la mine acasă la Arad, de unde nici nu mă prea pot mişca.

Deodată cu mulţumita mea Vă rog să primiţi, Înalt Prea Sfinţite, asigurarea celor mai sincere şi călduroase sentimente de iubire şi veneraţiune, ce Vă păstrează cu sărutări de mîni al I. P. S. Voastre sincer devotat

(ss) V. GOLDIŞ.

## † Ştefan Ciceo Pop

La încheierea foii aflăm prea dureroasă ştire despre moartea venerabilului bărbat al neamului Ştefan Ciceo Pop, care s'a stîns la Arad în ziua de Vineri 16 Februar c., în vîrstă de 69 ani.

Abea au trecut câteva clipe dela înmormântarea regretatului Vasile Goldiş, şi viaţa noastră publică pierde din nou, prin moartea lui Ştefan C. Pop, un element de mare valoare

morală şi un nobil patriot.

Numele acestui distins reprezentant al vieţii politice se împleteşte în cununa acelor personalităţi de elită ale Ardealului, cari au realizat unitatea naţională a neamului nostru. În mormântarea marelui defunct se va face cu funeralii naţionale Luni în 19 l. c.

Dumnezeu să-l odihnească întru cei aleşi ai Săi!

## Probleme, fapte, comentarii

Revista Teologică. Au apărut Nr. 1—2 din 1934 cu articole de studii, mişcare literară, cronică bogată, note şi informaţii.

Într-o îngrijită înfăţişare tehnică, avînd colaborarea unor valoroşi profesori ai Academiei noastre teologice, şi a altor iscusite tinere condee, organul sibian pentru ştiinţa şi viaţa bisericească, dirijat de Prof. N. Colan, continuă să facă parte din şirul serioaselor reviste care aduc reale servicii culturii religioase ale cititorilor săi preoţi şi mireni.

Abonamentul revistei, care apare lunar, este pe an: 260 lei. Redacţia şi Administraţia: Sibiu, strada Mitropoliei 24—28.

Conferenţa profesorului I. Lupaş, preşedinte al comitetului regional Cluj al Ligii antirevizioniste române, s'a ținut Duminecă în sala prefecturii Sibiu. Înainte de a desvolta prelegerea consacrată unităţii etnice a României faţă de revizionism, învăţatul istoric ardelean face în emoţionante cuvinte, pomenirea acum decedatului mare luptător naţional, Vasile Goldiş. Auditoriul se ridică în semn de pietate şi recunoştinţă adîncă, aduse memoriei celui care a muncit şi luptat atît de mult pentru înfăptuirea României întregire.

Într-o luminoasă expunere, despre unitatea noastră naţională în faţa revizionismului, profesorul I. Lupaş arată că unitatea aceasta naţională este rezultatul forţei etnice a neamului nostru şi a voinţei celei drepte a lui Dumnezeu. Toţi ceilalţi factori externi, ca simpatia lumii civilizate şi greşile enorme ale prigonitorilor noştri, sînt numai accesorii. Ei au trebuit să înregistreze, de ori unde ar fi fost această realitate, care era unitatea naţională, şi să restituie dreptatea noastră milenară. Această unitate nu se bazează numai pe tratate de pace dela mesele verzi, ci ea e un rezultat al tuturor frământărilor de veacuri. În faţa acestei realităţi de două ori milenare, manifestată prin aceeaşi limbă, acelaş port, artă, literatură, şi încălzită de acelaşi aspiraţii şi ideal, n'au lipsit nici de aceia cari n'au voit să ţină seama de ea. Aceştia sînt mai ales ungurii din statul ungar. După încheierea tratatelor de pace s'a născut acest curent revizionist, cu izbucniri când în Germania, când în Italia, mai recent în Anglia. În faţa acestui curent noi trebuie să răspundem cu dem-

nită şi cu toată puterea sufletească ce ni-o dictează această unitate ca indestructibilă. Conferenţiarul face apel către toţi românii să se înroleze la această mişcare pentru a da răspunsul cuvenit celor ce nu-şi găsesc astîmpăr în faţa dreptăţii divine.

Românii din Odorhei, protopopiatul Sighişoarei, s'au adunat — neavînd încă biserică, — la 4 Februar a. c., la capela ortodoxă, unde s'a slujit parastas pentru marele român Emanuil Gojdu, care întreaga sa avere a lăsat-o prin testament neamului şi bisericii româneşti din Ardeal. De vreme ce de 15 ani, guvernul ungar prin abuz şi ilegalitate deţine această avere, Părintele Sebastian Rusan, schiţînd meritele marelui român şi bunului ortodox Emanuil Gojdu, cere să se voteze o moţiune de protest. Moţiunea, iscălită de 344 români însufleşiţi, roagă intervenţia urgentă a guvernului ţării noastre pentru recăştigarea «Fundaţiunii Gojdu», pe seama Mitropoliei ortodoxe a Ardealului, care a folosit averea lui Gojdu timp de peste 4 decenii adecă, dela 1870, anul morţii lui Gojdu, până în prezenta unirii Ardealului cu Patria-mună.

— În adunarea poporală din parohia Mihai Viteazul, în acelaş protopopiat, a vorbit credincioşilor Pr. Eugen Bologa. S'a votat, în unanimitate, aceeaşi moţiune de protestare.

Nr. 1583.

## Dumineca Bolnavilor

Prăsnuirea Duminecii Bolnavilor în anul acesta se va face în 25 Februar a. c., în conformitate cu circulara noastră cu Nr. 964 din 16 Ianuar 1926 şi circulara cu Nr. 655 din 6 Februar 1933. Ca şi în trecut se va proceda cu pregătirea bolnavilor din spitale pentru împărtăşirea cu sfînta cuminecătură în Dumineca bolnavilor şi cu slujirea sfîntului maslu.

La sfînta liturghie se vor intercala ecteniile pentru bolnavi, iar predica ținută se va trimite aici în decurs de opt zile dimpreună cu tabloul bolnavilor şi al ajutoarelor distribuite.

Sibiu, 16 Februar 1934.

Consiliul arhiepiscopesc.



## „F. O. R.”

Pentru despărțimintele protopo-  
pești ale F. O. R.-ului

Având în vedere importanța simbolică ce o are pentru biserica noastră Dumineca Ortodoxiei și ținând seamă de faptul că 'n această zi s'a alcătuit și Asociația „Frăției Ortodoxe Române”, conducătorii despărțimintelor F. O. R.-ului, de acord cu întâistătătorii bisericii locale, sânt rugați să organizeze festivaluri religioase pentru prăznuirea după cuviință a acestei memorabile zile.

La aceste festivaluri se va vorbi despre semnificația religioasă a sărbătorii și despre puterea mântuitoare a credinței ortodoxe, întru care a trăit și va trăi neamul nostru. Bun lucru se va face, dacă se va vorbi în același timp și despre Asociația „FOR”-ului, care s'a alcătuit în vederea frumosului scop de a sprijini biserica în strădaniile ei. Un cor de copii sau altfel de cor va putea completa programul festivalului.

COMITETUL EPARHIAL  
AL „F. O. R.”-ului.

## Alte știri dela F. O. R.

## „Viața Ilustrată”

Zilele aceste apare revista pentru familie, *Viața Ilustrată*, sub auspiciile *Frăției Ortodoxe Române*, secția Sibiu, și sub îngrijirea dlui prof. Nicolae Colan.

Publicația, cu numeroase ilustrații, va avea un cuprins ales și variat, din toate domeniile care pot să intereseze o creștinească familie ortodoxă română.

Avem, după semnele de până acum, toată siguranța că preoții și alți intelectuali, zeloși și iubitori de lucruri frumoase și bune, vor sprijini și recomanda în cercul lor de cunoștințe revista pominită. Primul ei număr se trimite gratuit ori cui o cere.

## Comemorări

Toate secțiile asociației F. O. R. au făcut în întinsul țării comemorarea marelui român și bun ortodox **Emanuil Gojdu** la împlinirea celor 64 de ani dela moartea sa. În cuvântări, potrivite sărbătoririi, s'au reamintit momentele însemnate din viața neuitatului binefăcător al tinerimii școalelor.

La aceste prilejuri s'au votat moțiuni cu numeroase subscrieri, care cer insistent rezolvirea chestiunii fundațiunii **Gojdu**, reținută pe nedrept la Budapesta din partea guvernului ungar.

Credincioșii bisericii ort. așteaptă, ca guvernul român să nu întârzie a interveni pentru redobândirea bunurilor fundațiunii **Gojdu** pe seama adevăratului ei proprietar care este biserica ortodoxă română din Ardeal și Banat.

## Dela secții

F. O. R. dela *Deva*, sub conducerea dlui I. Sporea, directorul școlii normale, desfășoară o lucrare înviorătoare în orașul *Deva* și în satele din împrejurimi.

S'au organizat conferințe publice pentru intelectualii deveni. Cu aceste prilejuri a vorbit recent dl I. Ștefănescu despre pictura bisericilor ortodoxe din județul Hunedoarei. Publicul l-a ascultat cu multă plăcere și atențiune.

## Din Mediaș

Din inițiativa și sub purtarea de grijă a Reuniunii femeilor române și a Frăției Ortodoxe s'a aranjat un concert în orașul Mediaș. Corul studenților dela Academia teologică „Andreiană” a executat sub conducerea dlui N. Topolog un program variat și frumos. Dl profesor Dr. D. Stăniloae a desvolat conferința: „Mașinismul și viața spirituală”, reliefând rolul pe care trebuie să-l aibă în viața omului factorul sufletesc, fără de care nu există personalitate. Conferința a fost ascultată cu un viu interes de către mulțimea românilor cari au luat parte. O astfel de manifestare cu caracter cultural religios, pe care și-a înscris-o

în programul său FOR, cât și reuniunea femeilor face parte din marele câmp al apostolatului. Laudă se cuvine atât prezidenței femeilor române, dna protopopeasă Cornelia I. Crăciun, cât și dlui ing. M. Ciorte, președintele „Frăției” din Mediaș.

Comitetul reuniunii femeilor prin prezidența Cornelia I. Crăciun aduce calde mulțumiri următorilor dăruitori cu suprasolviri: V. Nistor cons. arhiepiscopesc, N. Colan rectorul Academiei teologice, protopopul I. Crăciun, Dr. I. Moldovan avocat Mediaș, Oct. Oraștean procurist Mediaș, M. Ambrozi primarul orașului, preot George Iacob, câte Lei 100; Dr. V. Știrbeșu prefectul Sighișoarei 200 Lei; Fabrica de sticlă 700 Lei. Total 1600 Lei.

**Revistă nouă.** — Comisia relațiilor externe anglicane anunță scoaterea revistei: *Oecumēnica: Revue de Synthèse Théologique*, care va apare la Paris în limba franceză. O publică societatea pentru promovarea cunoștinței creștine, S. P. C. K. Northumberland Avenue, London W. C. 2. England, cu preț de 4 shilingi. Editor Dr. H. E. Moreton, preot anglican.

În fruntea comitetului de redacție e arhiepiscopul de York, Dr. W. Temple, cu alți cinci episcopi și o seamă de profesori de teologie (Dr. Kidd, Prof. Raven, Prof. Quick etc.).

Scopul revistei e să facă cunoscute principiile anglicane în cercurile teologice europene. Revista va avea o parte destinată sintezei teologice, având colaborarea teologilor ortodocși în frunte cu profesorii Academiei teologice ortodoxe rusești din Paris. Chiar în numărul prim care apare în decursul lunii Martie, va publica teologul rus Bulgacov un articol important. Revista va face bune servicii celor care vreau să cunoască locul anglicanismului în lumea religioasă de azi.

## INFORMAȚIUNI

**Parastas.** În catedrala mitropolitană din Sibiu s'a slujit, în 10 l. c., un parastas cu ocazia împlinirii a 40 zile dela năpasta moarte a fostului prim-ministru I. G. Duca. Serviciul religios a fost săvârșit de P. S. Sa Arhiereul Vicar Vasile, înconjurat de un sobor de preoți. Au asistat reprezentanții autorităților civile și militare, numeroși ofițeri din garnizoană, funcționari și alți credincioși.

**Consiliul** de miniștri a luat de curând unele măsuri potrivite, pentru controlul spectacolelor cinematografice, în interes moral și cultural. Guvernul, urmând aceeași direcție sănătoasă, va trebui să ia măsuri și în chestiunea publicațiilor imorale, oprind răspândirea lor în public.

## ȘTIRI LOCALE

**Reuniunea română de muzică „Gh. Dima”,** Sibiu, a oferit Dumineca trecută, publicului iubitor de artă muzicală, reprezentarea unei premiere românești, *Salba de aur*, operetă romantică, cu subiect din popor și muzică de G. Fotino. Acțiunea piesei se învârtă în jurul unei comori îngropate și găsite cu ajutorul vrăjilor și a flăcărilor ieșite dintr'însa. Comoara, în loc să ajungă în mâna unor șireți uneltitori, trece în mâna unui cinstit gospodar, în a cărui ogradă fusese îngropată.

Interpretările rolurilor, cu mici defecte (explicabile de alt fel), s'au desfășurat corect. În deosebi glasul sopran (al dsoarei C. Pinciu) și glasul alt (al dnei L. Popovici), nu mai puțin vocile dlor Iosof, Luca, Neagu și Vițelariu, au stărnit aprobările salei arhiepiscopale a teatrului. Dansurile școlii dnei Hamrodi au fost lung ovationate. Corul, care a cântat rugăciunea dimineții și apoi cântecul muncii, în actul al doilea, s'a achitat onorabil de această sarcină, — după ce, în primul act, corul nuntașilor de țărani și țărance, ca număr și ca exterior foarte impunător, a rămas dator să repare, la o nouă reprezentare, unele greșeli, urmărind mai atent bagheta dirijorului. Auditorul a făcut o însușită primire compozitorului G. Fotino, directorului reuniunii I. Delu, directorului de scenă V. I. Popa și orchestrei sibieni.

## Numai scurt timp!

[5] 2—

Fabrică și depozit de  
ghete [pantofi]

„FILT”

Str. Regina Maria Nr. 13

Ocaziune favorabilă pentru cumpărare ieftină de **Ghete (pantofi)**. Vă oferim ocaziunea, care nu revine, în prețuri și calitate. Vitrinele noastre Vă vor convinge despre felul nostru de superioară execuție.

## CĂRȚI ȘI REVISTE

În Biblioteca Ziaristică, publicată de sindicatul presei române din Ardeal și Banat, au apărut până acum două numere, conținând descrierea vieții și activității unor figuri reprezentative ale gazetăriei românești dela noi în decursul deceniilor trecute. Primul număr este închinat lui V. Goldiș, a cărui figură este prezentată de dl Ion Clopoțel, președintele sindicatului; al doilea este scris de dl Ion Mateiu, de spre *Ion Al. Lapedatu*, fostul profesor la liceul nostru din Brașov și colaborator la *Orientul Latin*, apoi redactor la *Albina Carpaților*, unul din merituosi publiciști și profesori ardeleni. — Broșurile se vând cu 25 Lei de exemplar.

(7) 1—3

## Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Roadăș**, protopopiatul Cohalm-Rupea, cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Tel. Român.

Venitele sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obișnuită în protopopiat.
3. Opt jugăre fânaț, dat prin reforma agrară.
4. 20 l. cereale de familie (circa 50 familii).
5. Lemne de foc.
6. Locuință parohială, cu dependințe și grădină.

Cererile de concurs se vor înainta în termen oficiului protopopesc al Cohalmului împreună cu actele necesare și cu concesiunea de candidare din partea Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc.

Candidații se vor prezenta — cu în-cuviințarea oficiului protopopesc — în parohie, în vreo Duminecă sau sărbătoare, spre a fi cunoscuți de către parohieni.

Rupea, 19 Ianuar 1934.

Alex. Brotea  
protopop.

(8) 2—3

## Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Vârghiș**, cu filiile **Brăduț**, **Doboșeni**, **Tălișoara** și **Filia**, protopopiatul Cohalm-Rupea, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima apariție în *Telegraful Român*.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Întregirea dela stat.
2. 17 jugăre sesiune parohială (calitate slabă).
3. Stola obișnuită în tract.
4. Locuință parohială constatătoare din 2 camere (veche și din lemn).

Candidații, cari trebuie să fie cunosători și-al limbei maghiare, își vor înainta cererile de concurs în termenul arătat, împreună cu autorizația centrului de-a candida, — urmând a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare, pentru a face cunoștință cu poporul.

Din ord. Nr. 252—934 al Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc.

Alexandru Brotea,  
protopop.

Nr. 148/1934

(6) 2—3

## Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante **Feldioara** de cl. III, protopopiatul ortodox român Avrig, în baza ordinului Prea Ven. Cons. arhiepiscopesc din 16 Iannar 1934 Nr. 337 Bis. se publică un concurs nou cu termenul de 30 zile dela prima publicare în *Telegraful Român*.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt:

1. Cele fasonate în coala B pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.
2. Venitele stolare uzitate în parohie.
3. Sesiune parohială în mărime de 5 jugăre.
4. Un dublu decalitr de bucate de fiecare parohian.
5. Patru stângini de lemne aduse acasă.
6. În pășunatul comunal drept ca oricare parohian.

7. Pentru chirie, 3000 lei (trei mii) anual.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și înainteze cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare împreună cu concesiunea dela Prea Ven. Cons. arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie, la oficiul protopopesc în Avrig (poșta Avrig, județul Sibiu) până la termenul susindicat, având a se prezenta cu prealabila încuviințare a oficiului protopopesc în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cu-vânta eventual celebra și a face cunoștință cu poporul și poziția locului.

Avrig, 28 Ianuar 1934.

Oficiul protopopesc ortodox român Avrig  
în înțelegere cu consiliul parohial.Ioan Căndea  
protopop.

Nr. 45/1934

(4) 2—3

## Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a **Hăpria-română**, din protopopiatul Sebeșului, cu termen de 30 zile dela prima publicare în *Telegraful Român*.

Beneficiile împreunate cu acest post:

- a) Casă parohială.
- b) Sesiune parohială: 11½ jugăre arător.
- c) Una zi de lucru de fiecare fum.
- d) Lemne de foc din pădurea bisericii.
- e) Stola obișnuită în parohie.
- f) Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sebeșului, în termenul indicat.

Candidații vor anexa la cererile de concurs și concesiune dela Prea Ven. Cons. Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidații se vor prezenta, cu în-cuviințarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuți de către parohieni.

Sebeș-Alba, 12 Ianuar 1934.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeșului  
în înțelegere cu consiliul parohial.Dr. Vasile Oană  
protopop.

Nr. 39/1934

(5) 2—3

## Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. II-a **Dupăpiatră-Valea-Porcurii**, cu filia **Șerboia**, din protopopiatul Zarand, cu termen de 30 zile dela prima publicare în *Telegraful Român*.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obișnuită în parohie.
3. Jumătate zi de prestație de fiecare fum.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc al Zarandului în Brad în termenul indicat.

La cererea de concurs se va anexa și încuviințarea Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidații se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, — cu observarea dispozițiilor reglementare, — spre a fi cunoscuți de parohieni.

Brad, la 20 Ianuar 1934.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului  
în înțelegere cu cons. parohial.Ioan Indreiu  
protopop.

Au apărut:

## Cântările liturgice

pentru cor mixt, publicate de

**Timotei Popovici**profesor de muzică la școala normală „A. Șaguna”  
și dirigintele corului mitropoliei

Ediție nouă prîminită. Se poate comanda dela *Librăria Arhidiecezană din Sibiu*. — Prețul Lei 160.